

TÜRKİYE'NİN YÜZAKI: ORDU-GİRESUN HAVALİMANI'NIN GİZEMLİ ÖYKÜSÜ

” Türkiye’de denize havaalanı yapma fikri ilk olarak Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler’den çıktı. 1992 yılında Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptığı dönemde Ordu Sanayici İş Adamları Derneği’nin toplantısında denize havaalanı fikrini ortaya attı. Dönemin siyasileri projeye sahip çıkmadı. Mehmet Hilmi Güler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olduğu dönemde projeyi uzun uğraşlar sonunda gerçekleştirdi. Ordu-Giresun Havalimanı, denize dolgu yöntemiyle inşa edilen dünyada 4. Avrupa’da 1. olma özelliğini sürdürüyor. “

50 yıl öncesine kadar köylere köprü yapamayan, yol açamayan; hatta asfalt atamayan Türkiye’den bugün dünyanın prestijli projelerine imza atan Türkiye’ye gelmek öyle kolay olmadı. Cunta darbelerinin, tanklı ihtilallerin, hükümet istifa ettiren muhtıraların, toplumu ayırıştırıcı post-modern hareketlerin, web sayfalarından yayınlanan e-muhtıraların süzgecinden geçip gelen Türkiye, bugün dünyanın ekonomik, siyasi, politik ve stratejik ülkelerinden biri haline geldi.

Yine o Türkiye, yurdun dört bir yanını saran hızlı trenlerle, Avrasya Tüneli, Yavuz Sultan Köprüsü, Çanakkale Köprüsü, İstanbul Havalimanı, TANAP, nükleer santraller ve uzaya gönderdiği uydularla 21. yüzyılın yıldızı olmaya doğru yol alıyor.

İşte bu mega projelerin arasında, dünyada sadece iki ülkenin başardığı denize dolgu yöntemiyle inşa edilen Ordu-Giresun Havalimanı da bulunuyor. Dünyada sadece Japonya’da bulunan Kansai International Airport ile Çin’in Hong Kong International Airport ve Macau International Airport denize dolgu yöntemiyle inşa edilen iki havalimanı. Bunun 4’üncüsü Türkiye’de bulunurken gelecek yıl 5’ncisi yine ülkemizde faaliyete geçecek.

Peki, Türkiye’de denize havalimanı inşa etme fikri nasıl ortaya çıktı?

Aslına bakılırsa Ordu’da havaalanı yapılması fikri 1960’lı yıllara dayanıyor. Bugün faaliyetini İstanbul Havalima-

METİN AKYÜREK

Gazeteci

nı’na devreden Atatürk Havalimanı’nın Yeşilköy Havaalanı olarak faaliyet göstermeye başladığı 1 Ağustos 1953 tarihinden itibaren Türkiye’nin değişik illerine havaalanı yapılması fikri dönemin politikacılarının seçim vaatleri arasında yer almaya başladı.

Denize dolgu havalimanının ilk yapıldığı şehir olan Ordu’ya bakacak olursak; havaalanı ilk kez 1964 yılında politikacıların sözleri arasında yer almaya başladı.

Tarih 10 Mart 1964... Ordu’da yayınlanan yerel Zaman Gazetesi’nin manşetinde dönemin Bayındırlık Bakanı ve Ordulu olan Arif Hikmet Onat, “Ordu’da havaalanı yapımına çok yakında başlanacaktır” açıklamasını yaptı. Gazete bu haberi kamuoyuna, “Ordu’muz havaalanına kavuşuyor” manşetiyle duyurdu. Ancak bu haber gazete manşeti olma-

sıyla kaldı ve yıllarca bir daha gündeme gelmedi.

20 Eylül 1970 tarihli gazetelerde ise zamanın Başbakanı Süleyman Demirel’in açıklaması yer aldı. Ordu’yu ziyaret eden ve belediye binasının balkonundan vatandaşlara hitap eden Demirel, “Ordu’ya havaalanı ve rafineri yapacağız” sözünü verdi, ancak bu söz unutuldu.

Tarihler 14 Ağustos 1975’i gösterirken Ordu’ya gelen zamanın Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk’e şehir protokolü ‘havaalanı raporu’ sundu. Korutürk’ün raporu değerlendirip değerlendirmede ise belirlenemedi.

12 Şubat 1978 tarihli yerel gazetelerdeki habere göre, Ordu Havaalanı’nın yapımına kaynak yetersizliği sebebiyle en erken 1982 yılında başlanabileceği açıklandı.

1989 yılında dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Şükrü Yürür, ağırlığını koyarak memleketi Ünye’de düz bir araziye havaalanı için 1.5 km’lik beton döktürdü. Ancak siyasi gelişmeler beton dökülmesiyle bıraktı.

1990 yılı Mart ayında çıkan gazetelerde ise zamanın ANAP milletvekili merhum Nabi Poyraz’ın “Havaalanı için yer arayışındayız” açıklaması yer aldı.

1991 yılında Türkiye genel seçimlere hazırlanıyordu. 21 Ekim 1991 seçimleri öncesi, Ekim ayının ilk haftasında ilginç bir şey oldu. Dönemin Ulaştırma Bakanı Ekrem Pakdemirli, kendi kullandığı pırpır uçağı ile Ünye’deki havaalanına iniş yaptı. İniş o iniş, bir daha da kimse inme-

di. 1992 yılı Mart ayında Ordu'yu ziyaret eden zamanın Ulaştırma Bakanı Yaşar Topçu, Ordu'nun havaalanı için uygun olmadığını, Fatsa-Ünye arasında yer aradıklarını dile getirdi.

HAVAALANINA MEHMET HİLMİ GÜLER DAMGASI

Ordu Sanayici İş Adamları Derneği'nin 1992 yılında kurulduğu dönemde ki kısa adı OSİAD'dı. Rahmetli işadamı Yüksel Poyraz'ın ilk kurucu başkanlığını yaptığı OSİAD'ın (ORDUSİAD) ilk kurucu Genel Sekreteri ise Mehmet Hilmi Güler'di.

İktidarda DYP-SHP koalisyonu, Valilik koltuğunda Sami Seçkin, gündeminde ise havaalanı vardı. OSİAD, bugün halk arasında '12 Eylül binası' olarak bilinen sahil yolundaki Eski Sağra binasının bitişiğinde rahmetli iş insanı Tahir Oda-baş'a ait binanın bir dairesinde kuruldu.

OSİAD'ın düzenlediği bir toplantıda o dönemde Ankara'da teknokrat-bürokrat olan M. Hilmi Güler, ilginç bir konu gündeme getirdi:

“HAVAALANINI DENİZE YAPALIM...”

1985-1991 yılları arasında Ereğli Demir Çelik AŞ'de (ERDEMİR) Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde bulunan Mehmet Hilmi Güler, görev yaptığı dönemde Güney Kore ziyaretinde bulundu. Burada ülkenin en büyük demir-çelik fabrikasının yer yokluğu sebebiyle dolgu yapılarak denizde inşa edildiğini gören Güler, Ordu Havaalanı'nın denize yapılması fikrini ortaya attı.

Bu örnekler Ordu'ya havaalanı denize yapıldığında ne kamulaştırma derdi olacaktı ne de birilerinin arazileri ellerinden alınacaktı. Güler'in önerisine herkes hemfikir. Ancak bunu yapabilecek cesarete bir siyasi irade yoktu.

Güler'in bu fikri Ordu gündeminde bir süre tartışıldı. Ama sadece tartışıldı.

Yıllar tartışmayla, siyasilerin 'yapacağız, edeceğiz' sözleriyle geçti. Laf çoktu, icraat yoktu.

1993 yılı Mart ayında Ordu'ya havaalanı yapılmayacağı, bunun yerine Samsun-Çarşamba'ya havaalanı yapılacağı açıklandı. (Hakikaten de Samsun-Çarşamba Havaalanı'nın temeli 1994 yılında atıldı ve 15 Aralık 1998'de dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Başbakan Mesut Yılmaz tarafından resmi açılışı yapıldı.)

Derken 1996 yılında zamanın Ordu

Valisi Mustafa Malay havaalanı konusuna sınımsız yapıtı. Hatta projeye Giresun'u da dahil etti ve projenin adı 'Ordu-Giresun Havaalanı' oldu. Kurulan bir vakıf kanalıyla 7'den 70'e tüm kesimlerden bağış toplandı. Hatta ilköğretimde okuyan çocuklar bile 'Bir Simit Parası' sloganı altında, 'simit' paralarını bile bağışladı ve havaalanının temeli Gülyalı'da atıldı. 200 metrelik bir mendirek yapıldı ki, toplanan para bittii! İki ilin ikinci bir kampanyayı kaldıramayacağı anlaşılınca, "harç bitti yapı paydos" oldu.

1997 yılı Aralık ayında Ordululara bir müjde (!) daha verildi. Zamanın Ulaştırma Bakanı Necdet Menzir, Ordululara "Havaalanı için dış kredi bulundu" dedi. Fakat kader ağlarını bir kere örmüştü bir kere. Ortada dış kredi-nredi yoktu.

Ve havaalanı bir daha gündeme gelmedi.

Halk havaalanı konusunda öyle bir beklentiye sokulmuştu ki, tüm Ordulular yatırımın getirilmesini bekliyor ancak işin niye bu kadar uzadığını anlayamıyordu. Yılan hikayesi bile bu kadar uzun sürmüyordu. Halktaki bu beklentinin artık dayanılmaz ölçüye geldiğini gören dönemin MHP Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt, "Bakacağım şu işe, bakalım neymiş havaalanı meselesi" deyip işin içine tam anlamıyla girdiğinde ilginç bir tablo ile karşılaştı.

Enginyurt'un karşılaştığı tabloyu 15 Şubat 2000 tarihinde dönemin MHP Ordu İl Başkanı Ömür Köleoğlu açıkladı:

"Milletvekilimiz Cemal Enginyurt, Ulaş-

tırma Bakanlığı Hava İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne giderek, Ordu-Giresun Havaalanı konusunda bilgi istemiş. Ancak yetkililer, bu konuda müsteşarlığa dış kredi ile ilgili yazı yazılmasının ardından red cevabı gelmesi üzerine bu konunun gündemden çıkarıldığını söylemişlerdir. Yani Ordu-Giresun Havaalanı diye bir şey yok. Bu zamana kadar öyle veya böyle, halk kandırılmış ve oyalanmıştır."

Bu açıklama üzerine yerel ve ulusal medya, havaalanı diye temeli atılıp yatırım kalmış mendirek fotoğrafları eşliğinde ironik başlıklar attı:

“ORTADOĞU VE BALKANLARIN EN BÜYÜK HAVA ALMALANI”

Yıllar yılları kovaladı ve havaalanının gündeme getirildiği 1992 yılında doğan bir çocuk, 2010 yılına kadar geçen sürede liseden mezun oldu. Bu süre içerisinde işbaşına gelen hükümetlerin her seferinde 'şahane bir proje' olarak gördüğü, ancak bütçe ayıramadığı, ayırmanın ise bir süre sonra ödeneği geri çektiği havaalanı, 18 yılda 3 Cumhurbaşkanı, 10 Başbakan, 14 Ulaştırma, 14 Bayındırlık Bakanı eskitti.

Bu dönem sadece rapor hazırlamakla, proje çizmekle geçti. Bu dönemde harcanan kırtasiye müthiş boyutlardaydı. 1992 yılından 2009 yılına kadar geçen sürede Ordu Valiliğinin, Başbakanlık, Bakanlıklar, Genelkurmay Başkanlığı, Kuvvet Komutanlıkları başta

olmak üzere devletin ilgili tüm kurumlarına yazdığı yazı sayısı tam 198 adet. Onlarca rapor ve projelerinde yer aldığı havaalanı dosyası sadece klasör doldurmuş ancak denizi dolduramamıştı.

ORDU-GİRESUN HAVALİMANI'NIN PERDE ARKASI

3 Kasım 2002 seçimlerinin ardından 58. Hükümet kabinesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olan Ordulu Mehmet Hilmi Güler, bir yandan Türkiye'yi enerji alanında adeta reform niteliğinde gelecek yüzyıla taşıyan yatırımlara imza atarken bir yandan da memleketi Ordu'ya baraj, çevreyolu, üniversite, doğalgaz, spor tesisleri, sahil yolu ve bir asırlık beklenti olan Karadeniz-Akdeniz Yolu'nu (Dereyolu) kazandırmanın çabasına düşmüştü.

2004 yılının Eylül ayında bir hafta sonu memleketi Ordu'ya gelen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Güler, akşam saatlerinde peşindeki basın mensuplarını ve partilileri atlatıp yanına aldığı 3-5 kişiyle Gülyalı'ya havaalanının bulunduğu yere gitti. Sonradan o kişilerin havaalanı fizibilitesini hazırlayacak mühendisler olduğu ortaya çıktı. Hükümetin gündeminde havaalanı yoktu ama Mehmet Hilmi Güler, geleceği görmüştü. Gizlice havaalanına hazırlanıyordu.

Ankara'ya döndüğünde Ulaştırma Bakanlığı'na vekalet etmesinin avantajını kullanarak işin içine uzmanları kattı. DLH Genel Müdürlüğü'ne talimat verdi. O dönemde Ulaştırma Bakanı olan Binali Yıldırım da konuyla yakından ilgilendi. Uzmanlar geldi, mühendisler gitti. En kötü havada dalganın boyundan akıntının gücüne, denizin dibindeki kumların aşınma kapasitesinden rüzgârın esme gücüne kadar her şey ama her şey tekrar belirlendi.

Mühendis ve uzmanların Ankara'ya götürdüğü bilgi, proje ve planlarla ilgili toplantılar yapıldı. O toplantılarda Mehmet Hilmi Güler bile kolları sıvamış, kravatı atmış, kendini tamamen plan-projeye odaklanmıştı. Eski Maliye ve Millî Savunma Bakanı Giresun Milletvekili Nurettin Canikli'nin de destek verdiği çalışmalarda Güler, havaalanı ile ilgili tüm araştırmaları yapıyor, raporlara doktürüyor ve devletin birimlerine iletiyor hatta evrak numarasına kadar ilgileniyordu.

İşte o bir akşam üstü başlayan keşif, önce plan ve projeye dönüştü. Derken

strateji halini aldı ve Başbakan Erdoğan'a sunuldu. Bütün bunların sessizce yapılmasının ana sebebi birilerinin önlerine taş koymaması içindi. Havaalanının yapılmasını istemeyen lobiler vardı. Amaç, bu lobilerin dikkatini çekmemektir. Hatta o kadar ki, Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım bile 20 Haziran 2009'da Ordu Valiliğini ziyaretinde "Gündemimizde havaalanı yok" demişti.

Ordulular artık beklemekten sıkılmıştı. Yerel basın manşetlerinden havaalanı konusu inmiyor, TV haber bültenleri mutlaka havaalanı ile başlıyordu.

Bu arada Mehmet Hilmi Güler, kabine değişikliğinde görevi devrederken Ordu Milletvekili olarak tüm gayretini havaalanına vermeye başladı.

İşte böyle bir ortamda günler ve yıllar tüketilirken, 20 Mart 2010 tarihinde Mehmet Hilmi Güler, hiç beklenmedik bir açıklama yaptı:

"Ordu-Giresun havaalanı konusunda yeni bir fizibilite hazırlanmasına başlandı. Süreç oldukça hızlı ilerliyor. Gelişmeler oldukça olumlu bir seyirde izliyor. Hükümet olarak havaalanı konusuna öncelik vereceğiz. Ordululara bu konuda yakın zamanda güzel ve sevindirici bir haber vereceğiz" Kamuyu, bu açıklamayı da öncekiler gibi önemsemez gibi gözüksede, 'acaba?' soruları zihinlere yer etti. Bunu fark eden Mehmet Hilmi Güler, 12 Mayıs 2010'da yerel bir TV kanalında katıldığı programda şunları söyledi: "Biz verdiğimiz sözü tutarız. Ordu-Giresun Havaalanı yapılacak. Daha önceki yıllarda yapılan bir fizibilite var. O fizibilitede eksiklikler gördük, yeniden fizibilite yapıyoruz. Havaalanı ile ilgili çalışmalar hız kesmeden sürüyor. Bundan sonraki süreçte daha da hızlanacak."

Tarih 22 Ağustos 2010.. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, referandum çalışmaları kapsamında yaptığı yurt gezilerinde Ordu ili olmasına rağmen, Mehmet Hilmi Güler'in isteğini kırmayarak 10 bin kişinin katıldığı bir iftar yemeğine katıldı. Erdoğan, yemeğin ardından çıktığı kürsüde önce siyasi gelişmeleri değerlendiren bir konuşma yaptı. Konuşmasının sonlarında bir an durakladı. "Bu arada size bir müjdem var" dedi.

İftar sofrasında kendisini pür dikkat dinleyen binlerce kişi nefesini tuttu. Erdoğan, "Yıllardır beklediğiniz ve ülkemiz için prestij bir proje olacak havaalanının proje çalışmalarını yılbaşına kadar

bitiyoruz. 2011'in ilk çeyreğinde, en geç Mart ayında temelini atmayı hedefliyoruz. Böylelikle Ordu ve Giresun'un bir sorununu da çözmüş olacağız. Hayırlı olsun."

Meydandan sokaklara taşan iftar sofralarında alkışlar ve tezahüratlar birbirine karıştı.

Havaalanının temeli, (nedense) bürokratik işlemlerin uzaması sebebiyle Mart ayında atılamadı. Çünkü Türkiye 7 Haziran 2011 seçimlerine hazırlanıyordu. Araya seçim yasaklarının da girmesiyle temel atılışı seçimlerden sonraya kaldı. Kaldı kalmasına ama siyasi gelişmeler sebebiyle Mehmet Hilmi Güler, 7 Haziran 2011 seçimlerinde (sonradan korumasının getirdiği bir notla 23 Ocak 2013 tarihinde görevden alındığını öğrenen) liste başı bir siyasetçi tarafından milletvekili listesinin YSK'ya verilmesine dakikalar kala çıkarılarak aday gösterilmedi.

Havaalanının temeli, seçimlerden 1.5 ay sonra yeni siyasetçiler tarafından atıldı.

Temeli onsuza atılsa da o ne memleketine küstü ne de denizine, toprağına, havasına, suyunu âşık olduğu memleketinden koptu. Her gelişinde havaalanının inşaat aşamalarını takip etti. Şantiyeye giderek yetkililerden sürekli bilgi aldı. Yeri geldi, Ankara'ya dönüşünde firmanın gecikmiş ödemelerini hızlandırdı, bürokratik eksikliklerini giderdi. Yeri geldi, inşaatta çalışan işçilerle oturup sohbet etti, yeri geldi, onlarla yemek yedi. O da her Ordulu gibi hasretle havaalanının bitmesini bekliyordu.

Havaalanı 22 Mayıs 2015 tarihinde Ordu ve Giresun halkının büyük coşkusunu içerisinde hizmete açıldı.

Mehmet Hilmi Güler'in sabır ve inatla 5 yıl boyunca fizibilitesinden projesine, ihalesinden yatırım ödeneğinin sağlanmasına kadar emek verdiği havaalanına muhalefet partilerinden eleştiriler geldi. Onlara göre buraya uçak inmezdi. Uçaklar inip kalkmaya, dünyanın 'uçak inemez' diyenlerinin en önde bileti aldığı bir zamanda verdiği cevap açık ve netti:

"Böylesine büyük yatırımlar ve takip aşamaları ciddi insanların işidir. Biz boş işlerle zaman kaybetmiyoruz. Söz verip gitmiyoruz. Söz verip yapıyoruz. Bu işin şakası yok. Bizi başkalarıyla (kendileriyle) karıştırmasınlar"

Nokta.